

Verslag themadag: “Fokkerij en inteeltbeheersing bij schapen en geiten” op 12 december 2008, Lelystad

Vrijdag 12 december 2008 hebben ruim 140 mensen uit de sector de themadag “Fokkerij en inteeltbeheersing bij schapen en geiten” bijgewoond. Er is gesproken over een goede opzet van fokprogramma's waarbij toename van inteelt beperkt blijft. Dit is voor veel rassen relevant onder andere bij selectie tegen scrapie gevoeligheid. Het is duidelijk dat vooral door goede afspraken op rasniveau inteelt in de hand kan worden gehouden.

Voor de samenvattingen en presentaties van de sprekers verwijzen we naar de volgende website: www.cgn.wur.nl onder het kopje nieuws. Naar aanleiding van de presentaties en in de discussie kwam een aantal onderwerpen naar voren, welke hieronder kort worden genoemd.

Het fokprogramma gericht op terugdringing van scrapie gevoeligheid (voorheen rammenregeling, nu vrijwillig) heeft geleid tot een duidelijke toename van ARR/ARR frequentie. Er zijn echter rassen met kleine aantallen dieren en lage ARR frequentie die er verstandig aan doen om op een zorgvuldige wijze toe te werken naar een hogere ARR frequentie in de populatie waarbij inteelttoename beperkt blijft. Nieuwe EU-regelgeving voor TSE's kan opnieuw problemen opleveren voor zeldzame rassen met lage ARR/ARR frequentie omdat met deze regels o.a. wordt voorgeschreven dat ruiming van een besmet bedrijf alleen kan worden ontlopen wanneer uitsluitend ARR/ARR rammen worden ingezet. Dit is voor sommige kleine rassen vrijwel onmogelijk.

Er is een duidelijk spanningsveld tussen de belangen van individuele fokkers en het rasbelang als het gaat om de beheersing van inteelt. Een fokker kan er belang bij hebben om goede rammen langer en op meer oaien in te zetten. Op rasniveau, zeker in kleine populaties, kan dit leiden tot een toename in verwantschap en inteeltbeheersing belemmeren. Op rasniveau is het vooral van belang is om veel verschillende rammen in te zetten en individuele rammen niet te veel en te lang in te zetten. Voor behoud en verbetering van het ras moet er een organisatie en een leidend fokdoel zijn op rasniveau. Stamboeken zouden ook kunnen nadenken over een “code” waaraan individuele fokkers zich moeten houden.

Een aantal stamboeken voor heideschapen stelt eisen aan de minimum omvang van kuddes alvorens ze lid kunnen worden van het stamboek. Naast administratieve en organisatorische redenen voor deze eisen, speelt hier ook de discussie over het fokdoel van heideschapen. Moeten heideschapen op de heide worden gehouden? Welke eigenschappen moeten leidend zijn de fokkerij? In feite worden nu hobbyfokkers en bijvoorbeeld kinderboerderijen uitgesloten van stamboekregistratie. Voor zeldzame rassen wordt in principe niet meer dan één stamboek erkend, maar binnen een stamboek kan met meerdere stromingen worden gewerkt of met ‘hulpboeken’. Afgesproken wordt dat een aantal stamboeken deze vraag nog eens tegen het licht houden.

Er werd gevraagd waar eenvoudige literatuur beschikbaar is over fokkerij voor schaaap en geit. Er wordt door de leerstoelgroep Fokkerij en Genetica en CGN gewerkt aan een elektronisch leerboek Fokkerij, dat voorjaar 2009 beschikbaar zal komen. Deze zal dan te vinden zijn via de Kennisbank Zeldzame Landbouwhuisdieren (www.library.wur.nl/cgn) en er zal ook via de attentieemail van de websites www.schapennet.com en www.geitennet.com naar verwezen worden.

De voorzitter geeft aan dat deze specifieke themadag positief bijdraagt aan de communicatie tussen onderzoek, beleid, advies en praktijk. Hij constateert dat er in de schapen- en geitenhouderij vele organisaties en koepels actief zijn, terwijl er een “podium” ontbreekt waar organisaties elkaar treffen. Websites (zie hierboven) kunnen ook een belangrijke rol vervullen en tenslotte zullen ook individuele organisaties hun eigen weg moeten blijven vinden.

De themadag, waar wetenschappers en praktische fokkers allebei een actieve rol hadden, voldeed duidelijk aan een behoefte. De inhoud van het ochtendprogramma werd als zeer goed tot goed gewaardeerd, de inhoud van het middagprogramma van goed tot voldoende. De reacties op de catering waren het meest variabel: van zeer goed tot matig. Bij de specifieke suggesties werd opgemerkt dat de tijd voor discussie te kort was en er meer tijd moet zijn om te netwerken.